

«И СЕРОЕ НЕБО, И СОННЫЕ ВОДЫ...», пераклад Б. верша Т.Шаўчэнкі «І небо невміте, і заспані хвилі». У творы выразна акрэслены 2 аспекты ўспрымання Т.Шаўчэнкі бел. паэтам. З аднаго боку, Б. звяртаў асабліваю ўвагу на перыпетыі жыццёвага лёсу ўкр. паэта, напісаўшы 2 артыкулы ў 1914 – да яго 100-гадовага юбілею. Радкі верша «...в моей незамкнутой тюрьме, // Над этим бесполезным морем» нагадваюць пра той факт, што твор кабзара нап. ў час яго знаходжання на Аральскім моры (невypadкова напрыканцы чарнавога рукапісу перакладу Б. дапісаў: «1848. Над Аралом»), праводзячы тым самым своеасабліваю паралель з уласным лёсам, які закінуў яго на чужыну. Паэту асабліва сумна, што гады ідуць удалечыні ад радзімы. Б. узмацняе гэты сумны настрой дадатковым падкрэсліваннем руху часу: замест «Боже милый!» у арыгінале ён перакладае гэты ўсклік: «боже, гибнут годы!». З другога боку, у паэзіі ўкр. кабзара Б. знаходзіць і перакладае на рус. мову вершы, сугучныя яго арыгінальным творам на бел. мове матывамі тугі, журбы, адзіноты (цыкл «Згукі бацькаўшчыны» і інш.). Тым самым ён нібы пракладае сцяжынку паміж мінулым і сённяшнім, паміж духоўным багаццем 3 слав. народаў. Запытанне, звязанае з гэтым этапам жыцця Т.Шаўчэнкі: «Чи долго буде ще мені... // Нудити світом?», у перакладзе гучыць як своеасаблівае падагульненне трагічнасці ўсяго жыццёвага лёсу ўкр. кабзара: «Что ж, долго ли придется мне... // Томиться тяжкой жизни горем?». Свет прыроды і ўнутр. свет чалавека сугучныя паміж сабой. Іх звязвае настрой журбы і адзіноты: неба «серое», воды «сонные». «Вдали над берегом поник // Без ветра гнущийся тростник, // Как пьяный» («І понад берегом геть-геть // Неначе п'яний очерет // Без вітру гнеться»), «молчит иссохшая трава», – ва ўсім нуда, і няма адкуль атрымаць праўдзівы адказ. Адмоўныя часціны «не» ўзмацняюць трагічную адзіноту чалавека: «не говорит», «не хочет», «ні в кого» ў арыгінале і «не хочет», «некого» ў перакладзе.

Упершыню — «Творы», т. 1, 1927; апубл. з чыставага аўтографу.

Г.Я.Адамовіч.